

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati na avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 80 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hoče sam prejeti, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Na naročbe brez izdodbe vpošiljati naročnine se ne obračuna. — Za oglasila se plačuje od petorostopne petit-vrste po 12 h, če se se oglasila tiska enkrat, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopolni se ne izloči frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljalstvo je v Knaševih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstropju, upravljalstvo pa v pritličju. — Upravljalstva naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oglasila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Občinske volitve v Novem mestu.

Iz Novega mesta, 22. avgusta.

Olje in ogenj se ne dasta spojiti; klerikalec in meščan ne družita. Meščan je od svojega postanka bil in moral biti sovražnik katoliškemu duhovniku, ker sta mu on in njegov gospodarski bratec graščak grenila življenje in na predovanje, kar se je dalo. Meščan je moral imeti prosto lastnino in prostega kmeta, da žnjo in žnjim lahko trguje, tlakarski gospodi je bilo všeč, da je imela priklenjenega kmeta na vezani zemlji. Meščansko delo sili v napredke; rokodelce ni mogel ostati pri primitivnem delu, kakor ga je izdeloval, ko je bil pritlikliva kmetija, kar je bil začetkom postanka kmetovanja; rokodelce je moral biti puntar proti tlakarski gospodi in trgovcem celo, ki je hotel ves svet imeti odprt.

Kar se je zgodilo od 12. stoletja do sedaj meščanskega dela, zgodilo se je proti volji kat. duhovnika. Meščan je bil z duhovnikom hude boje. Začetkom teh bojev in tudi še pozneje je marsikateri meščanski človek, ako so ga mogli kot copernika ali brezverca osumiti, izdajal svoje življenje na gmadi.

Pa prav imajo kat. duhovniki, ako sovražijo meščana; s tem kažejo, da imajo dober nos. Res mora meščan to staro šaro prejšnjih gospodarskih razvojev potisniti v kot, ker mu dela povsod napoto. Meščani so dosti že škodili sistemu tega duhovnika. Kdo tudi bo ljubil takega človeka?

Ako se tedaj nahaja med meščani kak meščan-klerikalec, potem je ali ravno iz kmetov prišel analfabet, ali, če je zaveden, je vsakako sumljiv človek. Farovski imajo denar pobožnih žensk na razpolago in vzeli so v svojo službo in drževali že marsikatero zadolženo človeče s tem denarjem. Takim meščanom gotovo ni zaupati. Nekateri teh so naravnost grdi značaji, ki jih je dobiti za vsak denar. Poštenim klerikalnim meščanom pa tudi ni zaupati, ker nimajo proste volje; ti na komando duhovnika zaderejo nož tudi v svoje meso. Disciplinarni kat. duhovnik je dobra; sladke besede umirijo tudi kako

meščansko pa klerikalno vest, da ne misli škodljivo ravnati, ako za duhovnike pri volitvah po kostanj seže v žrjavico. Reče bi škodoval tudi s tem samemu sebi, ako bi njegov voditelj zmagal. Tolažiti bi se moral le z judeževimi groši; ali če je neumen, da bo na onem svetu gotovo zveličan. Občevanje s kat. duhovnikom izneverja meščana svojemu gospodarskemu stališču, dela ga nepoštenega proti sebi in drugim meščanom.

To je vzeti za vodilo pri volitvah vsem meščanom, ki so poštene in bi radi ustregli duhovniku.

V Novem mestu bomo volili septembra meseca nov občinski zastop. Čujemo, da pošilja klerikalni voditelj za Dolenjsko, glasoviti Šuklje, naših par someščanov-klerikalcev v boj v tretjem razredu. Pod imenom obrtne stranke hočejo nastopiti. Mi ne poznamo v Novem mestu tako slabega agitatorja, ki bi se danes ne meril s Šukljem kot agitatorjem. Brezke žene so rekle, da ga bodo polile s pomijami.

Pa kdo, za božjo voljo, se pa bo pajdasil s tem človekom? Koliko pa ima kredita v deželi? Ali imamo kje bolj za malo štetu človeče?

Novomeški meščani so temu človeku pomagali do dobrega kruha. Ker je pa videl, da mu meščani ne morejo za dolgo osigurati kak večji materialni poboljšek, je stopil v službo farovža. Duhovniki ne marajo iz principa meščanov; dolenjskih pa celo ne, ker kar nič ne morejo tukaj duhovniki pri volitvah blizu. Zdaj je Šuklje kruh teh sovragov meščanstva, zdaj mora oškoditi meščanstvo, kjer ga more. Pa Šuklje je plemenita narava, svojim dobrotnikom se hoče posebi zahvaliti za to, ker so ti spoznali njegovo nobel naravo prej, predno je mogel še škoditi s svojim mandatom. Užaljen je, ker mu je spodletelo, da bi z našim mandatom razbil deželnozborsko liberalno večino na Kranjskem. Dali mu ga nismo več in on je moral s praznimi rokami v farovž.

Maščevati se tedaj hoče nad meščani, posebno nad Novomeščani.

Njegova dela proti meščanom so v slednjem času sledeča: On hujša Kandijce-sosede odstran mosta, da se ne

združijo z nami v eno občino. Naša občina bi dobila per plačevalcev obč. doklad več in sicer po večini takih, ki so deležni vseh dobrot mesta. On je delal na vse kriplje in vse farovške državne poslance vodil v ta boj, da bi ministrstvo dovolilo Kandijatom semnje ob ponedeljkih. Tedaj jih imamo mi meščani. Samo gostilničar Windischer, ki pa ima več premoženja, kakor ga je Šuklje kdaj imel in ga dobil iz farovških zalog, — bi se s temi semnji še več okoristil in eden ali dva trgovca, no, in Zure Štembur, Šukljatom pokorni sluga, bi imel koristi, mi meščani pa veliko škodo. Vsaj več let bi morali z občinskimi žrtvami tekmovali s semnji v Kandiji.

Seveda je napolnil pred leti Kandijo, da se je potegovala za to, da se gimnazijsko poslopje v Kandiji zida in seve, če le količkaj mogoče, na iz prejšnjih časov znani „grajski“ njegovi njivi. Tudi za žensko bolnišnico se potegujejo in Šuklje bi nemara bil pripravljen svoj sedaj slavnoznani grad na Kamnu v ta namen dobro — prodati.

S semnjem in z vsem drugim se je Šuklje grozno blamiral. Ali telegrafirali so z Dunaja — Šuklje je koncipiral, dr. Šusteršič pa podpisal — kaj velikanskega se je tem par Kandijcem na korist zgodilo in Zure Štembur je seveda odzdravljaj, in kadil mogočnejšem kr. farovžev, dasi si je zraven mislil, da se je rodila uboga miš.

To menda zadostuje v dokaz tega, kar smo gori o kat. duhovniku, njegovim plačanim slugom dejali in resnično poštenim klerikalcem. Kandijci so po večjem meščani, njihove obrti jim dajejo ta značaj. Ali vtirani so nekateri v farovško stranko in ne poznajo svoje škode.

Kako je pa sedaj vprašanje naših občinskih volitev, ki se bližajo? Ali sme kak pošten meščan, kateremu je kaj na tem, da procvita njegovo mesto, voliti svoje somišljenike in ali more vesten klerikalen meščan kandidat biti, odbornik mestnega odbora?

Duhovniki so postavili Šukljeta za voditelja agitacij na Dolenjskem. V Metliki spletari in je ujel par ubožcev. Pa kakor slednje občinske volitve kažejo, so dobili ubogi Šukljecanci le po

17 glasov, drugi nad 100 glasov. V Novem mestu ga zaničuje zaveden meščan. Par klerikalcev ne šteje. Sili se nekaterim uradnikom na sprehodih; tudi isti bežijo pred njim, če morejo, — (oh ti moj Jezus, bežimo) — tako, da se mora to revše vtihotapiti med nje in če se to zgodi, gledajo, da se skoraj razgubijo. In Šuklje, voditelj agitacij! Katoliški duhovniki, drugače ste dobri agitatorji, pa s tem Šukljatom imate smolo. Med meščani hočete pridobiti tal in takega neumneža pošljete na agitacijo? Šukljatu se morajo mehčati zopet možgani, ker hoče on pridobiti meščane in jih celo strahovati, pa take kozle strelja.

Ali dober poznavatelj tega človeka misli, da hoče Šuklje s strahom ugnati Novomeščane. On si namreč domišlja, da je prvi, potem dolgo nič ne pride, potem še le bog in on vsak dan pričakuje, da pridejo meščani prosit ga, naj še zadrži roko, katero hoče spuštiti maščevalno nanje. Mogoče je to, Šuklje je iz take familije. Nekateri obskurni klerikalni agitatorji so namignili na tihem nekaterim uradnikom, da bo strah in trepet zanje, ako ne volijo pri občinskih volitvah klerikalca, ker Šuklje je vsemogočen v vseh ministerstvih. —

Seveda bi klerikalci in posebno rad Šuklje videl, da bi bil naš mestni zastop v rokah klerikalcev. Imamo dobro poslušajočo hranilnico. Rezervni zaklad iste bi se dal fruktificirati. Šuklje višji ravnatelj — par tisoč na leto, seveda nekaj manj, kakor daje „Ljudska posojilnica“ v Ljubljani dr. Šusteršič; pa denar — denar — vse drugo ni nič, z duhovskimi blagoslovi se ne kupijo pitfeki in latinska vina, ti le nesejo duhovniku te lepe slastne stvari.

Vojna ali mir? Z bojišča.

General Linevič je brzojavil 16. t. m. carju: »Ob fronti vzhodne železnice je napadel dne 14. t. m. bataljon Japoncev naš tabor, toda naše krogle so jih razpršile, nakar so Japonci poslali v ogenj še dve stotnji, da so odnesli svoje ranjene. Na zapadni strani železnice so naše

predstraže po boju zasedle več važnih pozicij.«

Istega dne so napadli Japonci tudi pri Nandendzu ruske prednje oddelke. Tudi tukej so morali bežati. — Posebno predrzni so Hunguzi, ki jih Japonci nahujskajo in podkupijo. Drznejo si celo zahrbtno napadati v malih četah cele ruske kolone. Manjšim oddelkom in ruski pošti pa kar zapirajo pot. Dne 10. t. m. so pri Jandziasjavu obkolili ruski artiljerijski oddelek, ki se je vračal z nakupljenimi konji v tabor. Hunguzi so jim ubili dva vojaka in 11 konj.

General Linevič je odredil, da se morajo pri vseh treh armadah ne prestopiti vršiti velike bojne vaje, ne glede na mirovne konference.

Mirovna pogajanja.

V včerajšnji seji mirovne konference sta obe stranki predložili svoje zapisnike. V japonskem zapisniku se trdi glede točk, ki jih je Rusija odklonila, n. pr.: svojo pravico glede otoka Sahalina utemeljuje Japonci z narodnim pravom in s tem, da je japonsko vojaštvo dejansko zasedlo otok. Nasprotno pa pravi ruski zapisnik, da pred letom 1850. si niso Japonci svojili Sahalina, pozneje pa sploh niso bili sposobni kolonizirati otoka; končno pa je ruska suvereniteta nad Sahalinom definitivno priznana v pogodbi leta 1875. Glede odklonjene točke 9. zahtevajo Japonci vojno odškodnino na podlagi dejstva, ker je Rusija prva napadla (?). Japonska je bila baje primorana zgrabiti za orožje zaradi samoobrambe (?). Ker so bili Japonci povsod (?) zmagovalci, je Japonska opravičena zahtevati odškodnino. — Rusija v svojem zapisniku odreka pravico do vojne odškodnine, zanika, da bi bila premagana, ker japonske čete niso zasedle nikjer pravega ruskega ozemlja, tudi Japonska nima pravice zahtevati vojne odškodnine. Rusija pravi, da ni nikoli plačala odškodnine za vojne stroške, tudi takrat ne, ko je Napoleon zasedel Moskvo.

LISTEK.

Obrtna razstava.

Samo človek, ki nima niti žlice možgan, more verjeti, da so klerikalci prijatelji obrtnikov. Saj kažejo dogodki in dejanja, kako so klerikalci obrtnikom naklonjeni. Kdo je v Ljubljani ubil knjigoveško obrt, ki je nekaj tako lepo cvetela? Klerikalci! Kdo ubija samostojne tiskarne? Klerikalci! In pri tem rabijo ti duhovniki čisto sleparska sredstva, pomagajo si z goljufanjem, namreč s tem, da imajo napačne firme, s katerimi zapeljujejo odjemalce v zmotu.

Klerikalci so prijatelji obrtnikov samo z besedami, dejanja pa pričajo, da ljubijo klerikalci obrtnika tako, kakor uš kožu. Zlasti domačim slovenskim obrtnikom skušajo klerikalci škodovati, kolikor morejo. Ali so obrtniki morda že pozabili, kako je bilo po potresu? Takrat je bilo polno dela pri cerkvah, a domačim sloven-

skim obrtnikom niso klerikalci privoščili niti skorjice kruha. Poklicali so v deželo nemškega klerikalca Jeblingerja, ki se je izkazal kot velik švindler, samo da bi domači slovenski obrtniki ničesar ne zaslužili. Ta Jeblinger je odnesel velike kane vsote iz dežele — domači slovenski obrtniki pa so morali od daleč gledati, kako si tuje maši žepe, in še nesoliden, nesposoben in nepošten tujec. Po cerkvah je bilo takrat izvršiti mnogo slikarskih del, a klerikalci tudi tega zaslužka niso privoščili slovenskim domačinom, nego so zopet poklicali nemške tujce.

Kdo je zidal škofove zavode? Tujec! Kdo opremi škofove zavode? Tujec! Kdo ima pri hotelu »Union« skoro vsa dela? Nemei in tujei! Kamor pogledamo, povsod vidimo, kako klerikalci odvajajo slovenske domače obrtnike od zaslužka. Denar dajo Nemeem in tujem — za domače slovenske obrtnike pa imajo samo — besede.

In vendar se še vedno dobi ne-

kaj slovenskih obrtnikov, ki se dajo izrabljati za štafajo klerikalcem. To je pokazala takozvana obrtna razstava, ki se je pod klerikalno firmo priredila v »Mestnem domu«.

Dokler je bila razstava odprta, nismo hoteli o njej pisati, ker nimamo prav nobenega vzroka, kvariti veselja obrtnikom, ki so se razstave udeležili, saj so večinoma naši somišljeniki, in ker ima naposled vsaka razstava nekaj pomena in nismo hoteli nikogar odvrniti od obiska. Zdaj je razstava končana in zdaj lahko povemo o nji nekaj odkritosrčnih besedi v interesu dobre stvari.

Razstavo je priredilo društvo katoliških rokodelskih pomočnikov. To je društvo, ki nam je dosti simpatično, čeprav v dandanašnjih razmerah že davno ni več kos svoji nalogi in je nujno potrebno zdravih reform. Namen razstave je pač bil pokazati, kaj snajo člani tega društva in s tem vsgojevalno vplivati na obiskovalce razstave. Ko smo si razstavo ogledali, smo se zelo za-

žudili. V prvem hipu je človek dobil vtis, kakor bi se bila priredila kaka splošna obrtna razstava, ki se je pa jako slabo obnesla. Sprejeta namreč niso bila samo dela društvenih članov, ne samo dela malih obrtnikov, oziroma rokodelcev, marveč tudi vsakovrstna druga dela. To je človeka, ki je pričakoval malo obrtno razstavo, presenetilo, in sicer neprijetno, kajti kot splošna razstava kranjske obrti, kot zrealo splošno kranjske obrtnosti ta razstava ne more veljati niti v sanjah.

Mi imamo že jako lepo obrtnijo in ko bi se priredila splošna obrtna razstava, bi bila pač vse kaj drugega, kakor je bila ta razstava.

Radi pa priznamo, da je bilo na razstavi videti nekaj prav lepih izdelkov, ki delajo vso čast dotičnim obrtnikom. A poleg nekaterih lepih stvari iz kovinske obrti, figuralne plastike in nekaj dobrih mizararskih del je bilo razstavljenih tudi mnogo stvari, ki bi se nikakor ne bile smele

sprejeti. Tako n. pr. je bilo razstavljen eno edino krojaško delo, in še to pač ni spadalo v razstavo. Krojaška obrt je pri nas lepo razvita in stoji na jako visoki stopnji — a če bi jo kdo sodil po tem, kar je videl v razstavi, bi se nad njo zjokal. Kako pridejo naši dobri krojaši do tega, da se jih z razstavljanjem suš mazarinskih izdelkov kompromitira? Razstavo si je ogledal neki gospod E. iz Gradca, ki je že večkrat sodeloval pri prireditvi razstav. Sodil je našo malo obrt po tem, kar je videl v tej razstavi, in se grozivo norela delal iz naše obrtnosti sploh. In vendar — kako lepe, dovršene stvari bi se bile lahko dobile iz kovinske, krojaške, mizararske in ševljarske stroke. Ali se odbor ni potrudil, ali pa so obrtniki odklonili udeležbo, ker se niso hoteli dati izrabljati za to, da bi se klerikalci na njihove stroške ali prijatelje obrtnega stanu.

(Konec prib.)

(Dalje prih.)

ODHOD IZ LJUBLJANE juž. kol. PROGA NA TRBIŽ. Ob 12. uri 24 m ponovni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 5. m zjutraj osonbi vlak v Trbiž od 1. junija do 10. septembra ob nedeljah in praznikih. — Ob 7. m zjutraj osonbi vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifling v Linc, Budejevce, Plzen, Marijine vane, Hebe vane, Karlove vane, Prago, Lipsko, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 44 m dopolnilni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj, Solnograd, Inomost, Zenevo, Pariz. — Ob 3. uri 15 m popolne osonbi vlak v Podnart-Kropo, samo ob nedeljah in praznikih. — Ob 3. uri 58 m popolne osonbi vlak v Trbiž, Beljak, Pontabel, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevce, Plzen, Marijine vane, Francove vane, Karlove vane, Prago, (Ljubljana-Linc-Praga direktni voz I, in II razreda), Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri ponovni osonbi vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo (Ljubljana-Monakovo direktni voz I, in II razreda). — V NOVO MESTO IN KOČEVJE. Osonbi vlaki. Ob 7. uri 17 m zjutraj osonbi vlak v Novo mesto, Stražo, Toplice, Kočevje, ob 1 uri 5 m pop. istotako. — Ob 7. uri zvečer v Novo mesto, Kočevje. — PRIHOD V LJUBLJANO juž. kol. PROGA IZ TRBIŽ. Ob 3. uri 23 m zjutraj osonbi vlak z Dunaja čez Amstetten, Monakovo (Monakovo-Ljubljana direktni voz I, II, razreda), Inomost, Franzensfeste Solnograd Linc, Steyr, Aussee, Ljubno, Beljak. Ob 7. uri 12 m zjutraj osonbi vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 10 m dopolne osonbi vlak z Dunaja čez Amstetten, Lipsko, Karlove vane, Hebe vane, Marijine vane, Prago (Praga-Ljubljana direktni voz I, in II razreda), Plzen, Budejevce, Solnograd, Linc, Steyr, Zenevo, Curih, Bregenz, Inomost, Zell ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubno, Celovec, Pontabel. — Ob 4. uri 29 m popolne osonbi vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthal, Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfesta, Pontabla. — Ob 8. uri 06 m zvečer osonbi vlak z Dunaja, Lipskega Prage, Franzensfeste, Karlovih varov Heba, Mar. varov, Plzna Beč, Lince, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla, čez Selzthal od Inomosta in Solnograda. — Ob 5 m zvečer iz Leese Bleda samo ob nedeljah in praznikih. — Ob 10 uri 40 m popolne osonbi vlak iz Trbiža od 1. junija do 10. septembra ob nedeljah in praznikih. — PRIBOR. NOVEGA MESTA IN KOČEVJA. Osonbi vlaki: Ob 8. uri 44 m zjutraj osonbi vlak iz Novega mesta, Kočevja, ob 2. uri 32 m popolne iz Straže, Toplic, Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri zvečer istotako. — ODHOD IZ LJUBLJANE drž. kol. V KAMNIK. Mešani vlaki: Ob 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popolne, ob 7. uri 10 m zvečer. — Ob 10. uri 45 m popolne samo ob nedeljah in praznikih — PRIHOD V LJUBLJANO drž. kol. IZ KAMNICE. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 10. uri 59 m dopolne, ob 6 uri 10 m zvečer. — Ob 9. uri 55 m ponovni samo ob nedeljah in praznikih. — Srednjeevropski čas je za pred krajevnim časom v Ljubljani.